

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTĘ DNIA 11. LIPCA ROKU 1767.

Z Warszawy d 11. Lipca.

Do Państwa tu przytomnego nadiechał w tych dniach Książę Jmć Lubomirski Woiewoda Lubelski, tudzież Jchmć PP, Potocki Starosta Błoński i Tarło Karsztelan Lubelski, oraz innych wiele.

Jmć P. Mniszech Marszałek Nadworny Koronny wraz z Jmcią Panem Wielhorskim Kuchmistrzem Lit: dnia jutrzeyszego oddala się ztąd do Dukli tymże, Jmci P. Pawłowi Obor-

Dobr swoich mając tam zabawić do następującego Seymu.

Po śmierci Jmci P. Macieja Szydłowskiego, Sęstwo Zawskrzeńskie, Jmci Panu Edwardowi Szydłowskiemu, a Cześnikostwo Raciążkie po tymże Jmci Panu Edwardzie Szydłowskim Jmci Panu Alexandrowi Młyńskiemu, a Woystwo po tymże, Jmci P. Jozefowi Niszczyckiemu, a Miecznikostwo Sieprkie po

księmi, a Skarbnikostwo Płockie
Jmci P. Karolowi Bonkow-
skiemu jest konferowane.

Wprzeszłą Niedzielę przybył
tu Xiążę Jmć Pułkownik Stare-
sta Sokolaicki i w ten wtorek
miał u J. K. Mci prywatną au-
dyencyą.

Z Carogrodu d. 25. Maia.

Kapitan Basza po odebranych w
podarunku kaftanie wyjechał na
morze. Różne pozory dawał,
aby przeszkodził Posłowi Fran-
cuskiemu, zwyczajney przed
swoim odjazdem audyencyi, a
na ostatek gdy pomienionemu
Ministrowi dzień na audyencyą
wyznaczył, Minister ten wymo-
wił się od tey powinności słabo-
ścią zdrowia swego. Dnia 28
przeszłego miesiąca znowu mie-
liśmy trzęsienie ziemi. Mówią
tu za rzecz pewną, że nowy
Han Tatarski ieszcze urzędu swego
obiąć niemógł, gdyż nie do-
pazaczał mu przystępu do Kry-
mu. Chciał wprawdzie panu-
jący Han być posłusznym Por-
cie i złożyć swóy urząd wręce
przyślanego następcy, lecz Pano-
wie Tatarscy, którzy ziego rzą-
dów są wielce kontenci, sprzeci-
wili się onemu i przymusili go do
panowania nad sobą, aż Porcie
o swoich zamysłach oznaymia.

Z tey przyczyny to się stało, iż
nowego Hana dawnieysze pa-
nowanie w Krymie ieszcze jest
pamiętne. Rosyjski Rezydent
podał przed kilką dniami Porcie
kilka memoriałów, które nie
wiemy do czego się ściągają.

Z Paryża d. 16. Czerwca.

Odebraliśmy wiadomość z
Troyes, iż tam był podniesiony
bunt, którego skutki barzo mo-
gły być nieszczęśliwe. Poszą-
tek on wziął od Piekarzów, któ-
rym Dozorca rządów nie pozwo-
lił powiększyć ceny chleba, cho-
ciaż zboże stało się droższym.
Jedna niewiašta wrzaskiem i wo-
łaniem pobudziła niektórych z
pospólstwa do tey zuchwałości,
iż skupiwszy się odbiali domy
tych, na których mieli podey-
rzenie, że z powszechney nędzy
korzystają. Wszystkie meble
w tych domach zepsuli, mieszkań-
ców famych łatali, i bili, między
którymi cztery osoby znaczne
są zabite. Grozili naostatek pod-
palić Miasto. Lecz Magistrat
uczynił prętkie rozporządzenia
i uzbroiwszy Mieszczan rzucił się
na buntowników, których her-
sztów przebranych powiększey
części w białogłowskie tuku e za-
brał do więzienia.

Z Paryża d. 17. Czerwca.

Hrabia *de Guiche* Syn Xiążęcia *de Grammont*, a wnuk Xiążęcia *de Noailles* jest z rozkazu Królewskiego i na prośbę Familii wzięty do więzienia i do *Diion* zaprowadzony. Ten Pan żyjąc rozrzutnie na 500,000 długów zaciągnął.

Z Wersalu d. 17. Czerwca.

Dnia 14 Dwór wziął żalobę na trzy tygodnie z okoliczności śmierci Cesarzowy Jozefy. W Sobotę przeszła *X. Vialbet* Opat S. Genowefy i starszy Kanoników Regularnych Kongregacyi Francuzkiej miał honor dziękować Królowi Jmci za darowanie im Kościoła i Domu S. Ludwika. Król Jmć pozwolił ślaskawie, aby ustanowili osobliwszą uroczystość w pomienionym Kościele na uproszenie u Najwyższego zachowania Króla i Familii Królewskiej w iak najdłuższe lata.

Z Londynu d. 16. Czerwca.

Listy z Lizbony odebrane upewnienia, że Król Portugalski nakłoniony jest do ubezpieczenia dla Anglii wszystkich pożytków przyrzeczonych przez Traktaty handlowe dawniey między obiema narody za warte. Listy z *Nowego Yorku* donoszą, że Osady Ameryki północney nie

przezną przywłaszczac sobie władzę właściwą krajom nie podległym nikomu. Przeto Ministrowie na postanowili takie środki przedsięwziąć, któreby żadney wątpliwości o zwierzchności Korony Angielskiej nad owemi krajami nie zostawily.

Wypis listu P. de Bradalan z Bretanii 31. Maia. Gdy mi doniosł pewny nadmorski Obywatel, że przy spadnieniu wody na dnie daią się tam widzieć wielkie drzewa; ciekawość zaprowadziła mię na owe brzegi. Morze odeszło, postrzegłem pomiędzy piaskiem czarne mieysca. Kazałem kopać i wszędzie znalazłem drzewa, iedne zprochniałe, a drugie ieszcze zdrowe. Między temi niektóre były długie na piętnaście stop z korzeniami i gałęziami całemi. Przecinając one poznaliśmy, że są dęby. Z dalszey obserwacyi postrzegłem, iż te drzewa były sadzone w linii we dwa rzędy. Uważaliśmy te rzędy na dwieście stop w głąb morza, daley głębokość onego ciekawości naszey była na przeszkodzie. Jeśli czas mi pozwoli, pod czas ustąpienia morza w porównaniu dnia z nocą będę kończył obserwacyą zaczęta. Pytałem się w okolicy,

Jeśli by stary który człowiek nie pamiętał tam ogrodu; żaden o niczym nie wiedział, ztąd się pokazuje, iż barzo od dawnego czasu starożytną robotę morze pochłonęło. Jeszcze podobno na ten czas kray ten wody pokryły, kiedy siedm wyspów od lądu naszego oderwały. Pożytek z tey obserwacyi ten będzie, iż morze się przenosi z iedney strony zajmując ląd, a z drugiey kraie nowe układając.

Z Frankfortu d. 22. Czerwca.

Odebraliśmy wiadomość z Gand, że tameczne Miasto naywiększe dowody radości swoiey z przywróconego zdrowia Cesarzowy Królowy okazało. Po dziękczynieniach solennych w Kościołach Magistrat dawał wielką ucztę z balem dla czterech set ubogich którym w szyskim rozdano suknie. Każdy z nich powinien był mieć piędziesiąt lat i okazać, że iuz miał ospę.

Z Lipska d. 30. Czerwca.

Cesarz Jmć postanowił mimo drogosci zboża większy chlebać pecażać. Już to ogłoszono z Kancellaryi i w szyskich Obywatelów uboższych uwolnić od pogłównego, a zwłalnego skarbu

zanie założyć rozkazał, co także iuz uczyniono. Angielskie okręty upewniają, że wysep S. Helena w przeciagu trzech lat znacznie pomknęła się ku biegunowi północnemu. Z Anglii także oznajmiają, iż w Ameryce Felczer Angielski zaszczerpił ospę 900 Indyanom, z których częścią są Kreekowie, częścią Chirokefowie.

DONIESIENIE

Z Warszawy d. 11. Lipca.

W Drukarni XX. Scholarum

Piorum z nayduią się ksiązkami: 1. Historia Polska napisana w ięzyku Francuskim przez J. P. de Solignac Sekretarza Króla Jmci Polskiego Xiążęcia Lotaryńskiego na Polski ięzyk przełożona, w Tomikach pięciu zawarta. 2. Nauka dla nowych Spowiedników z Włoskiego ięzyka na Polski przełożona, w Tomikach dwóch zawarta.

Podaie się do wiadomości, iż się z nayduie u Pana Grölla w Mariwilu Karetana cztery osoby, czerwona trypą obita; pakowna mocna, wygodna; i na urząd do odprawienia naytalszych dróg sporządzona, d to za cenę barzo pomierną Czerwonych Złotych 60.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA II. LIPCA ROKU 1767

Z Wenecyi d. 5. Czerwca. Onegday Deputaci od Rzeczypospolitey sprawili piękny widek dla Xiążęcia panującego Würtemberkiego, na morzu. Okręty podzielone były na 5 części, wszystkie okazałe malowane i ubrane, na których Maytkowie wiednostaynych byli fukniach, Machina wystawiona na morzu okazała Pałac Neptuna. Pod czas tego widoku znajdowała się niezmierna liczba Cudzoziemców, którzy na to z różnych krajów ziechali się. Uroczystość zakończyła się ucztą wielką i baleń danym przez Dożę.

Z Rzymu d. 13. Czerwca. Trzęsienie ziemi, które przypa-
dło dnia 4 tego miesiąca w Spolecie, iak straszliwe było, tak wielkie uczyniło szkody. Wszystkie Fabryki tam są obalone. Kościół Katedralny dachów i wież postradał. Kościoły SS. Augustyna, Filipa i Symona po części się rozsypały. Kłasztor XX. Serwitów wrozwaliny zapadł. A S Pawła stał się cale nie sposobnym do mieszkania. Wszystkie inne Kościoły i Kłasztory tak są nadpufuté, iż nie można do nich się zbliżyć bez nie bezpieczeństwa. Pałace i Kamienice w tymże oplakanym zostają stanie. Naofstatek cale Miasto prawie w jedne gruzy się obrocilo. Obywatele uciekli na pola. Miasteczka wsi i poblizze wiele także ucierpiały. Strach cale Xięstwo tameczne napelnil, a ziemia ietzcze wzruszac się nie przestala. Kardynał

Orsini powrócił z Neapolu do tutejszego Miasta. Proceſſya całego Duchowieństwa Świeckiego i Zakonnego nakazana od Oycy S. dla uproszenia pomocy w teraźniejszych smutnych okolicznościach, dziś rano odprawia się, była prowadzona z Watykanu do Kościoła S. Ducha. Ociec S. asystował iey ze wszystkiemi Kardynałami i Prałatami.

Z Londynu d. 15. Czerwca. Po odebranych ostatnią pocztą listach była walna Rada w *St. James*. Towarzyſze Handlu Indyjskiego każdego dnia naradzają się. Niższa Izba Parlamentu zakończyła sprawy ściągające się do Ameryki i Wyspu *Man*. Względem Osad Amerykańskich postanowiono, aby pewne cło, któreby zaśląpiło papiery stęplowane płaciły. Wczym wyſłano rozkazy wyraźne do Wielkorządców owych Prowincyi. Wysep *Man* od czasów panowania tam Duńczyków, należał do Familii Xiążąt *d'Argyle*. Przed dwiema laty Korona Angielska dla siebie go kupiła, Parlament teraz ustanowił, ażeby od węglów, herbaty, kawy, tabaki, wina, które tam z Anglii wprowadzają cło płacono. Równie Kupcy Angielscy iako i Holenderscy wchoǳący do handlu Indyjskiego nie są kontenci z rozporządzenia uczynionego od Parlamentu na przód względem kapitałów, powtórę względem wolności głosów w sprawach handlowych. Gdyż Parlament ma ustanowić, aby żaden gęst nie miał, któryby pierwey przed sześciu miesiącami kapitałm niezłożył. Przez co chce zabezpieczyć wszelkim nieprzyzwoitościom często na zasładaniach towarzystwa trafiającym się, kiedy nowi Kupcy pospolicie mocniejszy bywają w utrzymaniu swego zdania, a to przez usłupienie na iaki czas pożytków drugim. Dziwujemy się, że za przykładem naszym względem zaśczerpienia ospy drugie narody nie idą. W tutejszym Mieście co rok nad 20,000 ludzi tę sztuczną ospę przyimują, a ledwie z nich 2,000 umiera. Listy z Ameryki donoszą, że brzegowa straż Hiszpańska iako też na Hawanie i na Kubie osobliwe oko mają na Cudzoziemskie okręty, a zwłaszcza na Angielskie. Holendrowie z *Curaçoa* i z *St. Eustachia* dali do tego przyczynę używając bandery Angielskiej i w *Honduras* handel prowadząc. Hiszpani żadnego okrętu pod

Fortecę *Hawany* nie przypuszczają, aby twierdz nowych nie dali poznać.

Z *Londynu* d. 17. *Czerwca*. Dnia 7 tego miesiąca zażyczyłiono ospe *Xiążęciu* młodemu *Brunświckiemu*, który w pożądanym zdrowiu jest teraz. Dnia 10 *Kawaler* *Jakub Grey* pożegnał *Krōla* *Jmci* mając wyjechać do *Madrytu* w charakterze *Posła*. *Pan* *Gwilelm Littleton* wyjedzie także wkrótce do *Lizbony* w poselstwie. Według listów z *Jndyi* zachodnich *Hiszpani* więcej nad million wyłożyli na wzmocnienie twierdz dawnych i wystawienie nowych w *Manilli* stołecznym *Mieście* *Wyspów* *Filippińskich*. *Jndyanie* *Północni* jeszcze nie zakończyli okrutney wojny. Założyli wielki oboz na granicach *Karoliny* północney, z kąd wysyłają kupy do nagabania i prześladowania *Chirokwelów*. *Salloue* albo *Wojownik* młody *Estatoński* zebrał znaczną liczbę uzbroionych kiliant, z któremi ma się wyprowadzić przeciw nieprzyjaciółom.

Z *Lipska* d. 27. *Czerwcu*. W *Bückeburg* dnia 6 tego miesiąca z wielkim przygotowaniem obchodzono uroczystość imienia *Krōla* *Jmci* *Portugalskiego*. Z nowey *Fortecy* *Wilhelmstein* na izerze *Steinbuder* wystawioney po kilka razy z armat wystrzelono. Z *Anglii* odbieramy wiadomość, która nie tak ciekawa jest, jako uciefzna. W *Gorey* w *Hrabstwie* *Wexford* *Pan* *Jozue Chase* starzec od 90 lat pojął za *Zonę* piętnastoletnią *Pannę*. *Niewiasta* jedna znaczną summę w zakładzie zyskała, która przez trzy godziny 3000 lokci nici uprzedła. Z *Wetzlar* mamy, że tam rozporządzają teraz *Senaty*, do czego *Dwór* *Moguncki* jest na przeszkodzie chcąc mieć w każdym *Senacie* swego *Subdelegata*, na co órudzy deputaci żadną miarą przyzwolić nie chcą. Z tey podobno przytoczony *Dwór* czterech *Subdelegatów* przyśłał, aby w każdym *Senacie*, które także cztery być powinny, miał swego. Jak się się ta sprzeczką zakończy czas przyzły pokaże. Z *Szwecyi* odebraliśmy wiadomość o *Traktatach* *posilkowych*, które wkrótce mają być z *Anglią* zawarte. *Szwecya* obowiązując się w pewnych okolicznościach

przyśłać na pomoc Anglii 6000 ludzi abo pewną liczbę okrętów, za co Anglia co rocznie ma wypłacać 50,000 Funtów Szterlingów. Jeszcze sprzeczka zachodzi, iż Szwecya domaga się aby pomienioną sumę zaraz po podpisaniu Traktatów, zaczęto wypłacać, przeciwnie Anglia na ten czas obiecuje one zacząć dawać, kiedy posilki będą przyślane.

Z Strasbúrka d. 1. Czerwca. Od początku przeszłego miesiąca przez całe piętnaście dni mieliśmy nadzwyczajne zimna. Latorośle winne i młode drzewka wszystkie wymarły. Mamy jednak nadzieję, że zboża nie wiele ucierpiały. Po mrozach nastąpiły dni niepogodne z gradem, śniegiem i nawałnicami, które w okolicy tutejszey wielkie szkody poczyniły. Dnia 22 przeszłego miesiąca Wieś *Kittolsheim* w Powiecie *Haguencu* zalana jest gwałtownym deszczem. Wszystkie sklepy zatoniły, woda obmurowanie domów wywróciła: i wielkie ciężary daleko na pola zaniósła. Piorun zabił dwóch ludzi, a inni wszyscy napół obumarli nieuchronney czekali śmierci.

Z Wiednia d. 27. Czerwca. Cezarz Jmć z Arcy-Xiężniczkami Maryą, Anną i Amelią asystował procesyji z całym Dworem swoim w Oktawę Bożego Ciała. Jeszcze tu nie przestają dziękować Bogu za przywrócenie do zdrowia naszey Pani. Damy Orderu gwiazdy krzyżowey starały się, aby śpiewano *Te DEUM Laudamus*, i Mszę solenną. Toż czynią wszyscy znaczniejsi Panowie. Cezarzowa Królowa w pożądanym znalazła się zdrowiu. Xiążę Cieszyński przebył pomyslnie dzień 24 i noc następującą, gorączka była proporcjonalna do wyfypywania się ospy. Dzień 25 był niespokojniejszy przez rozpękanie się ospy nie tylko na twarzy, ale i na innych częściach ciała. Noc jednak przeszła spokojnie. Dziś powiększa się dojrzałość ospy: Król Jmć Pruski kazał oznaymie Dworowi tutejszemu o śmierci Xiążęcia Fryderyka Henryka Karola Pruskiego Synowca swego. Żałoba będzie noszona z tey okoliczności po zakończoney żałobie wielkiej, którą Dwór teraz nosi po Cezarzowy Józefie.